

บทคัดย่อ

การจัดการความรู้การใช้สมุนไพรในท้องถิ่นต่อการผลิตปศุสัตว์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการองค์ความรู้ ระดับชุมชนและความเข้าใจของหลักการใช้สมุนไพร สำหรับประยุกต์ใช้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์จากฟาร์ม จำนวน 100 ฟาร์ม ระหว่างเดือน มกราคม-เมษายน 2552 ผลการศึกษาปรากฏว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ในเขตจังหวัดนครสวรรค์เป็นเพศชาย (ร้อยละ 58) และมีอายุเฉลี่ย 44-46 ปี โดยแต่ละครอบครัวมีแรงงานประจำ 4-6 คน มีรายได้ จากปศุสัตว์เฉลี่ย 118,700 บาท/ปี

การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในระดับชุมชนและครัวเรือนในการวางแผนบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่ชุมชนให้มีรากฐานทางเศรษฐกิจของสังคมที่เข้มแข็ง ผลการสำรวจจากการใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ พบว่า เกษตรกรทำการเกษตรโดยเข้าใจหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 93.30 และเกษตรกรที่ทำการเกษตรโดยนำรูปแบบการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระบบการเกษตรร้อยละ 88.89 ซึ่งเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกันเนื่องจาก ระดับการศึกษา อาชีพ สภาพพื้นที่และชุมชน ความรู้ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนแต่ละแห่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหาและขยายจำนวนสมาชิกที่นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

องค์ความรู้ที่เป็นผลจากการจัดการความรู้ในระดับชุมชนของกลุ่มเกษตรกร ด้านการใช้สมุนไพรในสัตว์ได้ศึกษาความรู้ที่มีผลจากการจัดการองค์ความรู้ต่อการผลิตสัตว์ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจุบันกระแสการใช้สมุนไพรมีมากขึ้นแต่ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์มีน้อยทำให้ผู้ใช้ขาดข้อมูล และวิธีการใช้ที่ถูกต้องเหมาะสม สมุนไพรไทยมีศักยภาพที่ใช้ทดแทนวัตถุสังเคราะห์ที่เติมในอาหารได้ แต่ข้อมูลวิจัยยังขาดความต่อเนื่องและเป็นเอกภาพ

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, สมุนไพร, ปศุสัตว์, จังหวัดนครสวรรค์

ABSTRACT

The purpose of knowledge management of local herbs to participatory livestock production in Nakhon Sawan for developing sustainable community economics was to study the knowledge management in community and the understanding of using herbs for applying as sufficiency economy applications by the questionnaire and interview from 100 farms, from January to April 2009. The result of study showed that most agriculturist in Nakhon Sawan are male (58%), 44-46 years of average age, each family has manpower 4-6 people, 118,700 baht/year of average income.

The use of sufficiency economy applications of the agriculturists in community and household for planning of management and development the community area to strengthen the economics and society. By the questionnaire it found that the agriculturists doing farms by using sufficiency economy applications in system, 88.89% ,but there were difference in understanding and knowledge due to education level, surroundings in community, and the local intelligence that could solve problems and increase members using the sufficiency economy philosophy.

The knowledge derived from its management in agriculturists' community about using herbs for animals that studied derived knowledge from the management to animal production in Nakhon Sawan areas. It found that there are using herbs increasing now but little of scientific knowledge that users lack of information and proper usage.

Keywords : Knowledge Management, Herbs, Livestock, Nakhon Sawan Province.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยการจัดการความรู้การใช้สมุนไพรในท้องถิ่นต่อการผลิตปศุสัตว์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ฉบับนี้ สำเร็จเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ เนื่องจากได้รับความสะดวกในการดำเนินงาน และความช่วยเหลือจากปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ อบต. ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และคณาจารย์ นักศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

สมเจตรีย์ เพ็ญวิจิตร และคณะ

2552